

คำนำ

เอกสารนี้ เป็นเอกสารฉบับปฐมฤกษ์ของการเริ่มต้นงานระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน ที่ยกระดับจากเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง มาเป็นการตรวจสอบประเมินความก้าวหน้างานพัฒนาของชุมชน ผ่านมาตรวัด คือระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน ดังนั้น เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ซึ่งมีส่วนในการเป็นหน่วยงานตรวจสอบประเมินและรับรองมาตรฐาน จึงต้องอ่าน ศึกษาทบทวน ทำความเข้าใจในรายละเอียด ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งกรมการพัฒนาชุมชน หวังว่าจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามภารกิจหน้าที่ได้อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การดำเนินงานในปี ๒๕๕๘ นี้ จะถูกนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชนให้ประสบผลสำเร็จเต็มรูปแบบ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อไป

สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

ตอน ๑ มาตรฐานการพัฒนาชุมชน

เกริ่นนำ

ความเป็นมา

ตอน ๒ ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน ปี ๒๕๕๘

ความหมายของมาตรฐาน

หลักการสำคัญ

กลุ่มเป้าหมาย

ประโยชน์ที่ได้รับ

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

ตอน ๓ โครงสร้างองค์กร

ตอน ๔ ขั้นตอนการดำเนินงาน

ตอน ๕ คุณลักษณะของมาตรฐาน

ตอน ๖ การดำเนินงานตามระบบ

ตอน ๗ บทส่งท้าย

สิทธิประโยชน์ที่ได้จากการรับรอง

เอกสารแบบฟอร์มต่างๆ

การพัฒนาคุณภาพ/มาตรฐาน ในกิจกรรมและบริการอื่นๆ ของกรมฯ

ภาคผนวก

ไฟล์ ppt. สี

ตัวอย่างแบบฟอร์มต่างๆ

มาตรฐานการพัฒนาชุมชน

เกริ่นนำ

ภารกิจหลักของกลุ่มงานมาตรฐานการพัฒนาชุมชน สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน เปรียบเสมือนจักรกลเล็กๆ ที่มีส่วนช่วยในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการพัฒนาตนเองและ ความสามารถในการบริหารจัดการของผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และชุมชน ให้มี การเติบโตอย่างต่อเนื่องและยืนอยู่ได้ด้วยตนเอง สามารถต่อสู้กับปัญหาต่างๆ ในชุมชนสังคม รวมทั้ง ทนต่อ การเปลี่ยนแปลงในแทบทุกๆ ด้านที่เร็วมาก ได้อย่างยั่งยืนตลอดไป สิ่งที่ยากและท้าทายอย่างมาก คือ การที่ จะบริหารจัดการอย่างไรให้ผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และชุมชน มีการพัฒนา เติบโตทั้งภายในและภายนอก จากศักยภาพที่มีอยู่ในปัจจุบัน ต้องเรียนรู้ และพัฒนาตนเองให้มีขีด ความสามารถมากขึ้นกว่าเดิม โดยอาศัยระบบ กระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการพัฒนา ที่ทำให้มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และที่สำคัญ คือ

การคงไว้ในเครื่องมือของการพัฒนาตนเองแบบ มาตรฐานงานชุมชน (มชช.) แบบเดิม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ดีมีประโยชน์ โดยเริ่มต้นจากกระบวนการคิดของชุมชน หากกลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจและ สมัยครใจลงมือปฏิบัติจริง เสมือนเราตัดเสื้อใส่เอง จะกำหนดแบบเสื้อ ลวดลาย วัสดุติด และขนาดที่เราใส่ได้พอดี ตัว ตามศักยภาพที่เรามีในเวลานั้น เหมาะสมสวยงามสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ชุมชนสังคมวัฒนธรรม ที่ สำคัญเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ยั่งยืนเพราะเราลงมือทำเอง แก้ไขเอง หากไม่เข้มแข็งอดทนพากเพียรก็ไม่ สำเร็จ นำมาซึ่งประสบการณ์และความภาคภูมิใจ อีกทั้งยังใช้เครื่องมือนี้เรียนรู้ไปได้ตลอดชีวิต และ

การดำเนินงานมาตรฐานการพัฒนาชุมชนแบบใหม่ เพื่อตรวจประเมิน ตามมาตรวัด ความก้าวหน้างานพัฒนาของชุมชน ผ่านระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน ที่เหมือนและตรงกันทั่วประเทศ

เพื่อให้ภารกิจบรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมาย กรมการพัฒนาชุมชน ได้มีการบริหารงานใน ลักษณะบูรณาการ มีการกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ ทิศทางที่ต้องการเปลี่ยนแปลง ให้สอดคล้องกับ ภารกิจหน้าที่ของกรมฯ รวมทั้งจัดให้มีกระบวนการสื่อสารให้หัวใจหลักของระบบรับรอง นั่นก็คือ เจ้าหน้าที่ ของกรมการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด และสำนักงานพัฒนาชุมชน

อำเภอ ซึ่งมีส่วนในการเป็นหน่วยงานตรวจสอบประเมินและรับรองฯ ทราบ ถึงระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน ประเภทมาตรฐาน คุณลักษณะ ด้าน/องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์เป้าหมาย ที่สามารถบรรลุมาตรฐานตามที่วางไว้ในระดับเดียวกันทั้งประเทศ และได้รับการรับรองภายใต้ระยะเวลาที่กำหนด

ความเป็นมา

กรมการพัฒนาชุมชน สร้างและใช้เครื่องมือ มชช. ในการพัฒนาศักยภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้กับกลไก ๔ ประเภท ได้แก่ ผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และชุมชน ภายใต้หลักคิดที่เป็นหัวใจสำคัญ คือ ๑) การมีส่วนร่วมของชุมชน ชุมชนเป็นเจ้าของ ประชาชนเป็นผู้รับประโยชน์ ๒) ชุมชนมีความสมัครใจในการพัฒนาตนเอง ๓) กระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง ๔) ความยืดหยุ่น สอดคล้องเหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ชุมชน ๕) ความร่วมมือและยอมรับเป็นเครื่องมือเชื่อมประสานบูรณาการงานของภาคีการพัฒนา

โดยกรมฯ ดำเนินการมาตั้งแต่ ปี ๒๕๔๗ ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ครบ ๑๐ ปี มีวิธีการขั้นตอน โครงสร้าง กระบวนการทำงานฯ ตามที่ทราบกันดีอยู่แล้ว แม้ในช่วงหลังจะมีเสียงบ่นว่าภารกิจงานของกรมฯ เพิ่มขึ้น ทำให้งานเชิงกระบวนการและงบประมาณน้อย แบบ มชช. ทำได้ยากและต้องใช้เวลามาก กอปรกับ ในปี พ.ศ.๒๕๕๑ กรมฯ ได้จัดทำกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ในส่วนอำนาจหน้าที่ ข้อที่ ๒. จัดทำและพัฒนาระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับประเมินความก้าวหน้าและมาตรฐานการพัฒนาของชุมชน จึงทำให้สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนจัดทำโครงการพัฒนารูปแบบการดำเนินงาน มชช.สู่ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชนขึ้นมา

จากเวทีประชุมเจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน และภาคีเครือข่าย ตามโครงการฯ ในปี ๒๕๕๗ จำนวน ๒ ครั้ง ที่โรงแรมไมด้าซิตี รีสอร์ท และที่ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนนครนายก มีข้อเสนอให้ปรับปรุงระบบ มชช. ที่ใช้เป็นเครื่องมือการพัฒนาตนเองของกลุ่มเป้าหมายอยู่ในปัจจุบัน ให้เป็นงานบริการของรัฐ (โดยกรมการพัฒนาชุมชน) ที่ให้บริการแก่ลูกค้า (ผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และชุมชน) เพื่อช่วยให้เขาพัฒนาตัวเอง ตัวเขาได้ประโยชน์ ชุมชนเขาได้ประโยชน์ สังคมก็ได้ประโยชน์ ไม่ใช่ภารกิจของกรมฯ ที่ออกแบบให้เขาทำแล้วก็ไปประเมินเขา ให้ได้ผลงานของกรมฯ เอง รวมทั้ง มชช. ต้องปรับเปลี่ยนให้กระชับแหลมคม และง่ายขึ้น ตอบสาธารณสุขกันได้จริง มีเกณฑ์ตัวชี้วัดที่เป็นมาตรฐานเดียวกันเป็นสากลทั่วประเทศ โดยทำเท่าที่ตลาดหรือลูกค้า สนใจใช้/ซื้อบริการก่อน แล้วค่อยขยายเพิ่มขึ้นไป

ทั้งนี้ ตามโครงการฯ ได้มีการปรับปรุงเนื้อหาในระบบ มชช. บางส่วน แล้วนำไปเสนอในเวทีสัมมนาฯ ที่วังรี รีสอร์ท เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๗ ซึ่งมีหัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาชุมชน นักวิชาการพัฒนาชุมชนจังหวัด และพัฒนากร จากทุกจังหวัดๆ ละ ๓ คน ได้ร่วมกันพิจารณาร่างเนื้อหาดังกล่าว และมอบหมายให้สำนักฯ นำไปเป็นฐานคิดในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงาน มชช. สู่ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน เพื่อทดลองดำเนินการในปี ๒๕๕๘ ต่อไป

ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน ปี ๒๕๕๘

ความหมายของมาตรฐาน

มาตรฐาน หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องเป็นหลักสำหรับเทียบกำหนด หรือข้อกำหนดรายการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง เกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ

มาตรฐานการพัฒนาชุมชน หมายถึง ข้อกำหนดรายการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างที่เกี่ยวข้องเป็นหลักสำหรับเทียบกำหนด เกี่ยวกับคุณภาพการพัฒนาของชุมชน ใน ๔ มาตรฐาน ได้แก่

๑. มาตรฐานผู้นำชุมชน
๒. มาตรฐานกลุ่มองค์กรชุมชน
๓. มาตรฐานเครือข่ายองค์กรชุมชน
๔. มาตรฐานชุมชน

หลักการสำคัญ

- 1) ความเป็นมาตรฐานเดียว ที่ตรงกันในทุกจังหวัดทั่วประเทศ

- 2) ชุมชนมีความพร้อมและสมัครใจในการพัฒนาตนเอง
- 3) กระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองด้วยเครื่องมือต่างๆ
- 4) การมีส่วนร่วม และเชื่อมประสานการทำงานการพัฒนาศักยภาพชุมชน
- 5) ความร่วมมือและยอมรับ ของภาคีการพัฒนา

กลุ่มเป้าหมาย

ในการดำเนินงานตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน จะให้บริการครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายใน ๔ ประเภท ดังนี้

๑. ผู้นำชุมชน
๒. กลุ่มองค์กรชุมชน
๓. เครือข่ายองค์กรชุมชน
๔. ชุมชน

คุณสมบัติของกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ที่จะสมัครเข้าร่วมพัฒนาตนเอง และเข้ารับการรับรองตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน จะต้องมีความคุณสมบัติ คือ

๑) **ผู้นำชุมชน** ต้องเป็นผู้มีภูมิลำเนาในชุมชน ไม่น้อยกว่า ๑ ปี มีผลงาน กิจกรรมร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง ในช่วงระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี และเป็นที่ยอมรับนับถือของคนในชุมชน ทั้งที่มีตำแหน่งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

๒) **กลุ่ม/องค์กรชุมชน** ต้องมีมติของสมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน ในการสมัครเข้าสู่ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน

๓) **เครือข่ายองค์กรชุมชน** ต้องมีมติของสมาชิกเครือข่าย ในการสมัครเข้าสู่ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน

๔) **ชุมชน** ต้องมีอาณาเขตพื้นที่ที่แน่นอน และมีมติของประชาคมในการสมัครเข้าสู่ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน

ประโยชน์ที่จะได้รับ

๑) **ผู้นำชุมชน** รู้จักตนเอง เกิดกระบวนการเรียนรู้ มีการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างมีทิศทาง และต่อเนื่อง จนมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการสูงขึ้นในระดับมาตรฐาน

๒) **กลุ่ม/องค์กรชุมชน** รู้จักตนเอง เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม/องค์กร มีการพัฒนาศักยภาพของกลุ่ม/องค์กร และสมาชิก อย่างมีทิศทางและต่อเนื่อง จนมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการสูงขึ้นในระดับมาตรฐาน

๓) **เครือข่ายองค์กรชุมชน** รู้จักตนเอง เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสานการทำงาน ภายในและระหว่างเครือข่าย มีการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายอย่างมีทิศทางและต่อเนื่อง จนมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการสูงขึ้นในระดับมาตรฐาน

๔) **ชุมชน** เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาตนเองอย่างมีทิศทาง มีช่องทางสะท้อนปัญหา ความต้องการ สามารถบริหารจัดการชุมชน โดยใช้ทุนทางสังคมของชุมชน และประสานการสนับสนุนจากภาคีการพัฒนาอย่างเหมาะสม จนมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการสูงขึ้นในระดับมาตรฐาน นำไปสู่ความเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้

๕) **ภาคีการพัฒนา** มีเครื่องมือเชื่อมประสานการทำงานการพัฒนาศักยภาพชุมชน ที่มีชุมชนเป็นศูนย์กลาง สามารถลดความซ้ำซ้อน เพิ่มความคุ้มค่าในการทำงานตามภารกิจ

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

๑) **ประเภทกลุ่มเป้าหมาย** หมายถึง ผู้นำชุมชน กลุ่ม/องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และชุมชนที่มีความพร้อม สมัครใจเข้าร่วมเรียนรู้ พัฒนาตนเอง และเข้ารับรองตามระบบมาตรฐานงานชุมชน

๒) **ผู้นำชุมชน** หมายถึง บุคคลที่มีภูมิสำเนาในชุมชน มีผลงาน/กิจกรรม ร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง เป็นที่ยอมรับนับถือจากชุมชน ทั้งที่มีตำแหน่งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

๓) **กลุ่ม/องค์กรชุมชน** หมายถึง กลุ่ม/องค์กรที่มีการรวมตัวโดยสมัครใจของบุคคลในชุมชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวทางการปฏิบัติ และมีกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่องชัดเจน

๔) **เครือข่ายองค์กรชุมชน** หมายถึง เครือข่ายที่มีการเชื่อมโยงระหว่างบุคคล กลุ่ม/องค์กร เครือข่าย โดยมีรูปแบบของการประสานทรัพยากร เป้าหมาย วิธีการทำงานของตนเองมาดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ในลักษณะที่องค์กรสมาชิกยังเป็นอิสระในการดำเนินกิจกรรมของตนเอง เพื่อสร้างพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรมการพัฒนาและการรับรองในระดับต่างๆ

๕) **ชุมชน** หมายถึง การรวมตัวของบุคคล กลุ่ม/องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และประชาชนที่อาศัยอยู่ในขอบเขตพื้นที่หนึ่งๆ ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ระดับพื้นฐานที่สุดคือหมู่บ้าน หรือชุมชนในรูปแบบอื่นๆ ที่มีประเด็นของเนื้อหา ในการมารวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาเดียวกัน เช่น ชุมชนลุ่มน้ำ ชุมชนวัฒนธรรม เป็นต้น

๖) **ทีมงานการพัฒนา** หมายถึง คณะกรรมการ หรือสมาชิก/บุคคลซึ่งมีความรู้ ความสามารถ ในกิจกรรมการพัฒนา มีความสนใจและได้รับเลือกให้ทำหน้าที่เป็นแกนนำ ในการพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และชุมชน ที่สมัครใจเข้าสู่ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน จำนวนตามความเหมาะสม

๓) **ทีมพี่เลี้ยง** หมายถึง เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและภาคีการพัฒนา (เช่น ชุดปฏิบัติการประจำตำบล ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น เครือข่ายผู้ผ่าน มชช.) จำนวนตามความเหมาะสม ที่ร่วมกันส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน สร้างความรู้ความเข้าใจและช่วยเหลือในการพัฒนากลุ่มเป้าหมาย ในแต่ละขั้นตอนจนได้รับการรับรองมาตรฐาน

๔) **ตัวบ่งชี้** หมายถึง ลักษณะ/เกณฑ์ที่แสดงถึงขีดความสามารถในการบริหารจัดการแต่ละด้าน/องค์ประกอบของกลุ่มเป้าหมาย ใช้ในการประเมินผลการพัฒนา แสดงถึงความเข้มแข็งได้มาตรฐาน

โครงสร้างองค์กร

การดำเนินงานตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน มีโครงสร้างองค์กร ประกอบด้วย คณะกรรมการในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ดังนี้

๑. คณะกรรมการพัฒนาระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน เป็นคณะกรรมการในส่วนกลาง ระดับกรมฯ ประกอบด้วยผู้บริหารกรมฯ และภาคีเครือข่ายพัฒนาชุมชน จำนวน ๗-๑๕ คน ได้แก่

- รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ที่อธิบดีฯ มอบหมาย เป็นประธานฯ
- ผู้ตรวจราชการกรมการพัฒนาชุมชน เป็นคณะกรรมการฯ
- ผู้เชี่ยวชาญกรมการพัฒนาชุมชน เป็นคณะกรรมการฯ
- ผู้อำนวยการสำนักฯ สถาบันฯ ศูนย์ฯ กองฯ ที่เกี่ยวข้อง เป็นคณะกรรมการฯ
- ผู้แทนองค์กรภาคีเครือข่ายพัฒนาชุมชน เป็นคณะกรรมการฯ
- ผู้อำนวยการสำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน เป็นเลขานุการฯ
- ผู้อำนวยการกลุ่มงานมาตรฐานการพัฒนาชุมชน เป็นผู้ช่วยเลขานุการฯ

มีอำนาจหน้าที่ ในการส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล ควบคุม พัฒนาระบบ ปรับปรุง กระบวนการตรวจประเมินและการรับรอง เพื่อการรักษามาตรฐานให้มีคุณภาพในระดับประเทศ และให้บริการในด้านการรับรองระบบการบริหารจัดการด้วยความโปร่งใสและมีคุณภาพ รวมทั้งการให้รางวัลด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนแก่ผู้เข้ารับการรับรองที่มีขีดความสามารถและแสดงศักยภาพในการพัฒนาอย่างยั่งยืน และอื่นๆ ตามความเหมาะสม

๒. คณะกรรมการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนจังหวัด เป็นคณะกรรมการในระดับจังหวัด ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน และภาคีการพัฒนา จำนวน ๗-๑๕ คน ได้แก่

- รองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นประธานฯ
- หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด ที่เกี่ยวข้อง เป็นคณะกรรมการฯ
- ผู้แทนองค์กรภาคีเครือข่ายพัฒนาชุมชนในจังหวัด เป็นคณะกรรมการฯ
- พัฒนาการจังหวัด เป็นเลขานุการฯ
- หัวหน้ากลุ่มงาน สพจ. เป็นผู้ช่วยเลขานุการฯ

มีอำนาจหน้าที่ ในการจัดบริการให้แก่ภาคประชาชนในชุมชน ด้านการตรวจประเมินและการรับรองตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน ของผู้นำชุมชน กลุ่มองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และชุมชน โดยส่งเสริมให้ผู้ขอรับการรับรองมาตรฐาน เกิดการปรับปรุงและตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการ และมีการพัฒนาปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่อง และมีความรวดเร็วในการให้บริการ ประกาศรับรองการพัฒนาตนเอง จัดทำใบประกาศเกียรติคุณรับรองมาตรฐานให้

กลุ่มเป้าหมาย สรุบทเรียน จัดทำทะเบียนข้อมูล เอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และอื่นๆ ตามความเหมาะสม (ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากระบบ มชช.เดิม)

๓. คณะอนุกรรมการตรวจประเมินเพื่อการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (จังหวัด/อำเภอ) เป็นคณะอนุกรรมการในระดับจังหวัด ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและภาคีการพัฒนา จำนวน ๗-๑๕ คน ได้แก่

- พัฒนาการจังหวัด เป็นประธานฯ
- หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด หรือผู้ที่หัวหน้าส่วนราชการฯ มอบหมาย เป็นคณะกรรมการฯ

- ภาคีการพัฒนา ภาคเอกชน/ประชาชน ในจังหวัด ที่เกี่ยวข้อง เป็นคณะกรรมการฯ
- หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมฯ สพจ. เป็นเลขานุการฯ
- นักวิชาการพัฒนาชุมชนที่พัฒนาการจังหวัดมอบหมาย เป็นผู้ช่วยเลขานุการฯ

และ/หรือ เป็นคณะอนุกรรมการในระดับอำเภอ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและภาคีการพัฒนา จำนวน ๕-๙ คน ได้แก่

- นายอำเภอ หรือผู้ที่นายอำเภอมอบหมาย เป็นประธานฯ
- หัวหน้าส่วนราชการในอำเภอ เป็นคณะกรรมการฯ
- ภาคีการพัฒนา ภาคเอกชน/ประชาชน ในอำเภอ เป็นคณะกรรมการฯ
- พัฒนาการอำเภอ เป็นเลขานุการฯ
- เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนใน สพอ. เป็นผู้ช่วยเลขานุการฯ

มีอำนาจหน้าที่ ในการให้บริการตรวจประเมินให้แก่ผู้สมัครเข้ารับการรับรองสามารถพัฒนาตนเอง สรุบให้เห็นในการรับรองแก่คณะกรรมการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนจังหวัด ให้ความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง สามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง และบริหารจัดการเพื่อให้บริการอย่างมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานและสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชน/ชุมชน และอื่นๆ ตามความเหมาะสม (ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากระบบ มชช.เดิม)

๔. คณะอนุกรรมการอื่นๆ ตามที่จังหวัดเห็นว่ามีความเหมาะสม

นอกเหนือจากคณะกรรมการฯ/คณะอนุกรรมการฯ ดังกล่าวแล้ว ให้จังหวัดและ/หรืออำเภอพิจารณาจัดตั้ง **ทีมพี่เลี้ยง** ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและภาคีการพัฒนา (เช่น ชุดปฏิบัติการประจำตำบล ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น เครือข่ายผู้ผ่าน มชช.) จำนวนตามความเหมาะสม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน สร้างความรู้ความเข้าใจและช่วยเหลือในการพัฒนากลุ่มเป้าหมาย ในแต่ละขั้นตอนจนได้รับการรับรองมาตรฐาน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนการดำเนินงานตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน ซึ่งกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้นำชุมชน กลุ่ม/องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และชุมชน จะต้องดำเนินการสำรวจเพื่อค้นพบตัวเอง วิเคราะห์ ประเมินว่ามีความพร้อมสามารถจะพัฒนาตนเองจากฐานที่มีอยู่ไปสู่อนาคตที่ดีกว่า ลงมือปฏิบัติจนบรรลุผลสำเร็จได้รับการรับรองมาตรฐาน รักษามาตรฐานนั้นไว้ตลอดไป และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

ช่วง	ขั้นตอน	กิจกรรม	เนื้อหา	ระยะเวลา
ก่อน	เตรียมการ	ประชาสัมพันธ์	ดำเนินการในส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค ทุกระดับ โฆษณาประชาสัมพันธ์ให้ กลุ่มเป้าหมายรู้จัก เข้าใจเบื้องต้นใน ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน (ต้องกระตุ้นให้เห็นประโยชน์ และ อยากสมัครเข้ารับการรับรอง)	ทั้งปี เน้น ต.ค.
		รับสมัคร	จังหวัด/อำเภอกำหนดวันสมัคร อำเภอเปิดรับสมัคร กลุ่มเป้าหมายที่ มีความพร้อม และสมัครใจเข้าร่วม	พ.ย.-ธ.ค.
ระหว่าง	สร้างความรู้	ฝึกอบรม/ ประชุม	๑. จังหวัด และ/หรือศูนย์ศึกษาและ พัฒนาชุมชน จัดฝึกอบรมหลักสูตร กระบวนการรับรองมาตรฐานการ พัฒนาชุมชน ๒. จังหวัดจัดประชุมกลุ่มเป้าหมาย ระหว่างการพัฒนาตนเอง	ธ.ค.-ม.ค.

		จัดทำแผนพัฒนา	กลุ่มเป้าหมาย จัดทำแผนในการพัฒนาตนเอง การจัดเก็บหลักฐาน และการเขียนเอกสารรายงาน ไปจนถึงวันที่ตรวจประเมินและเข้ารับการรับรองมาตรฐาน โดยมีทีมพี่เลี้ยงช่วยเหลือสนับสนุน	“
	ดำเนินการ	ลงมือพัฒนาตนเอง	กลุ่มเป้าหมาย ดำเนินการตามแนวทาง/กิจกรรมการพัฒนาตนเองตามแผนพัฒนา โดยดำเนินการด้วยตนเอง ขอความร่วมมือ และรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีอื่นๆ โดยมีทีมพี่เลี้ยงช่วยเหลือสนับสนุน	ม.ค.-ก.ค.
		เขียนเอกสารรายงานผล	กลุ่มเป้าหมาย เขียนเอกสารรายงานผลการพัฒนาตนเอง ตามแผนพัฒนาเป็นระยะๆ โดยมีทีมพี่เลี้ยงช่วยเหลือสนับสนุน	“
		จัดเก็บหลักฐาน	กลุ่มเป้าหมาย จัดเก็บเอกสารหลักฐาน ภาพถ่าย ฯลฯ ในการพัฒนาตนเองตามแผนพัฒนา โดยมีทีมพี่เลี้ยงช่วยเหลือสนับสนุน	“
		การประเมินความก้าวหน้า	กลุ่มเป้าหมาย ดำเนินการประเมินความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเองเป็นช่วงๆ โดยมีทีมพี่เลี้ยงช่วยเหลือสนับสนุน	“
	ประเมินรับรอง	ตรวจสอบประเมิน	คณะกรรมการประเมินฯ ติดตามผลการพัฒนาตนเอง และตรวจประเมินกลุ่มเป้าหมายตามตัวบ่งชี้ที่กำหนด และสรุปให้ความเห็นแก่คณะกรรมการรับรองฯ	ก.ค.-ส.ค.
		รับรองมาตรฐาน	คณะกรรมการรับรองฯ พิจารณาเอกสารรายงาน/หลักฐานต่างๆ และสรุปความเห็นของคณะกรรมการประเมินฯ เพื่อรับรองมาตรฐานฯ	ส.ค.ก.ย.

หลัง	ประกาศเชิญ	ประกาศรับรอง	จังหวัด จัดทำประกาศรับรอง มาตรฐานการพัฒนาชุมชนประจำปี	ก.ย.
		มอบประกาศ เกียรติคุณ	จังหวัดจัดทำใบประกาศเกียรติคุณ รับรองมาตรฐาน ให้กลุ่มเป้าหมาย	ก.ย.
		ให้รางวัล ฯลฯ	กรมฯ/จังหวัด จัดหารูปแบบรางวัล ให้แก่ผู้ผ่านการรับรองมาตรฐาน	ก.ย.
		ถอดบทเรียน	จังหวัดถอดบทเรียนผู้ผ่านการรับรอง มาตรฐานเพื่อเผยแพร่ความรู้ ใช้ ประชาสัมพันธ์ และสร้างเครือข่ายใน การพัฒนาชุมชน	ก.ย.-ต.ค.

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ กรมฯ ได้จัดสรรงบประมาณให้กับจังหวัด เพื่อขับเคลื่อนระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน จำนวน ๒ กิจกรรม คือ การจัดประชุมเพื่อพัฒนากลุ่มเป้าหมายที่สมัคร จำนวน ๒ ครั้ง ในไตรมาส ๒ และไตรมาส ๓ และ การประชุมคณะกรรมการรับรองฯ ระดับจังหวัด จำนวน ๑ ครั้ง ในไตรมาส ๔ (ขณะนี้กองคลังได้โอนเงินให้เฉพาะกิจกรรมที่ต้องดำเนินการในงวด ๑ ไตรมาส ๑-๒ ก่อนเท่านั้น และจะโอนเงินงวด ๒ ไตรมาส ๓,๔ ให้เพิ่มเติม ในช่วงเดือนเมษายน ๒๕๕๘)

ทั้งนี้ กรมฯ มีแผนที่จะดำเนินการจัดประกวดโลโก้/สัญลักษณ์ ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน ในช่วงไตรมาส ๒-๓ เพื่อกำหนดไว้ในใบประกาศเกียรติคุณ และใช้ประชาสัมพันธ์ในสื่อต่างๆ ต่อไป

คุณลักษณะของมาตรฐาน

ลักษณะความมีมาตรฐาน ของระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชนทั้ง ๔ ประเภท ประกอบด้วย “ด้าน” กับ “องค์ประกอบ” (๓ x ๓) ที่แสดงถึงคุณลักษณะที่ดี ชีตความสามารถในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สะท้อนภาวะผู้นำและขีดความสามารถของ ผู้นำชุมชน และตัวบ่งชี้ในการบริหารจัดการและความเข้มแข็งของ กลุ่ม/องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และ ชุมชน ซึ่งการที่กลุ่มเป้าหมายแต่ละประเภทจะได้รับการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนนั้น จะต้อง ผ่านตัวบ่งชี้มาตรฐานในทุกด้าน ทุกองค์ประกอบ

ประเภทที่ 1 มาตรฐานผู้นำชุมชน CDS 1000

มาตรฐานผู้นำชุมชนตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน แบ่งเป็นการแสดงภาวะผู้นำ ๓ ด้าน ซึ่งแต่ละด้านจะมีองค์ประกอบ ๓ องค์ประกอบ แตกต่างกันไป ดังนี้

CDS 1100 ด้านบริหารตนเอง มี 3 องค์ประกอบ ดังนี้

CDS 1110 บุคลิกภาพ ดูจากตัวบ่งชี้ ที่ทำเป็นวิถีชีวิต กิจวัตรประจำ สม่ำเสมอ ได้แก่

CDS 1111 แต่งกายเหมาะสมกับสถานที่ โอกาส และกาลเทศะ

CDS 1112 มีทักษะในการพูด ใช้คำพูดเหมาะสม ในแต่ละโอกาส สามารถสื่อสารให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่าย

CDS 1113 สามารถปรับตัวได้เหมาะสมกับสถานการณ์ มีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ดี วางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ

CDS 1120 พัฒนาความรู้ความสามารถ ดูจากตัวบ่งชี้ ที่ทำเป็นวิถีชีวิต กิจวัตรประจำ สม่ำเสมอ ได้แก่

CDS 1121 ใฝ่หาความรู้อย่างสม่ำเสมอ สามารถปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

CDS 1122 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น

CDS 1123 มีการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน

CDS 1130 คุณธรรม/จริยธรรม/ศีลธรรม ดูจากตัวบ่งชี้ ที่ทำเป็นวิถีชีวิต กิจวัตรประจำ สม่ำเสมอ ได้แก่

CDS 1131 ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา ศีลธรรม จารีตประเพณี สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีได้

CDS 1132 ปฏิบัติภารกิจทางศาสนา กฎหมาย ค่านิยมของไทย เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้

CDS 1133 ให้เกียรติและยกย่องบุคคลอื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้

CDS 1200 ด้านบริหารงาน มี ๓ องค์ประกอบ ดังนี้

CDS 1210 แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ดูจากตัวบ่งชี้ ที่ดำเนินการเป็นประจำสม่ำเสมอ ได้แก่

CDS 1211 มีข้อมูล/วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางแผน และมีแผนปฏิบัติงานของตนเอง

CDS 1212 มีส่วนร่วมในกระบวนการแผนชุมชน โดยมีแผนงานโครงการและกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาในชุมชน

CDS 1220 การปฏิบัติ/กิจกรรม/โครงการตามแผนที่ประสบความสำเร็จ ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 1221 มีกิจกรรม/โครงการที่ปฏิบัติตามแผนงานที่ดำเนินการสำเร็จเป็นรูปธรรมอย่างน้อย ๓ โครงการ/กิจกรรม

CDS 1222 ตนเองและชุมชนได้รับประโยชน์

CDS 1230 การบริหารทีมงานที่มีคุณภาพ ดูจากตัวบ่งชี้ ที่ดำเนินการเป็นประจำสม่ำเสมอ ได้แก่

CDS 1231 สามารถกำหนดเป้าหมาย และมีความรับผิดชอบตามบทบาทภารกิจ

CDS 1232 มีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมตามบทบาทภารกิจ

CDS 1233 การพัฒนาทีมงาน และแบ่งหน้าที่งานชัดเจน เป็นที่ยอมรับของทีมงาน และกล้าตัดสินใจในการประสานงาน

CDS 1300 ด้านบริหารสังคม มี ๓ องค์ประกอบ ดังนี้

CDS 1310 มนุษย์สัมพันธ์ ดูจากตัวบ่งชี้ ที่ดำเนินการเป็นประจำสม่ำเสมอ ได้แก่

CDS 1311 การปรับตัวเข้าสังคมและสถานการณ์ได้เหมาะสม

CDS 1312 มีความเอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ เกื้อกูลต่อบุคคลอื่น และ เป็นที่ยอมรับจากสังคม

CDS 1320 การประสานงานที่ดี ดูจากตัวบ่งชี้ ที่ดำเนินการเป็นประจำสม่ำเสมอ ได้แก่

CDS 1321 มีบุคลิกภาพอ่อนน้อมถ่อมตนกับทุกเพศทุกวัย

CDS 1322 สามารถสื่อสารกับผู้อื่นชัดเจน

CDS 1323 ได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ

CDS 1330 ความเป็นประชาธิปไตย ดูจากตัวบ่งชี้ ที่ดำเนินการเป็นประจำสม่ำเสมอ ได้แก่

CDS 1331 มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

CDS 1332 ให้เกียรติ เคารพสิทธิของผู้อื่น

CDS 1333 มีความโปร่งใสยุติธรรม ตรวจสอบได้

ประเภทที่ ๒ มาตรฐานกลุ่ม/องค์กรชุมชน CDS 2000

มาตรฐานกลุ่ม/องค์กรชุมชนตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชนแบ่งได้เป็น ๓ ด้าน ซึ่งแต่ละด้านจะมีองค์ประกอบ ๓ องค์ประกอบ แตกต่างกันไป ดังนี้

CDS 2100 ด้านบริหารงาน มี ๓ องค์ประกอบ ดังนี้

CDS 2110 กองทุน ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 2111 สมาชิกมีส่วนร่วมไม่น้อยกว่า ๗๐ %

CDS 2112 การบริหารเงินทุนจัดสรรได้ชัดเจน อย่างมีระบบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และยึดหลักธรรมาภิบาล

CDS 2113 การควบคุมงานอย่างมีระบบ

CDS 2120 กฎระเบียบ ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 2121 ที่มา สมาชิกมีส่วนร่วม และเป็นลายลักษณ์อักษร

CDS 2122 องค์ประกอบครอบคลุม ทันสมัย เป็นปัจจุบัน

CDS 2123 มีการประกาศใช้และนำไปปฏิบัติอย่างถูกต้อง

CDS 2130 กิจกรรมของกลุ่ม ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 2131 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์กลุ่ม/ไม่ผิดกฎหมาย และกฎระเบียบของกลุ่ม

และศีลธรรมอันดี

CDS 2132 กิจกรรมทำต่อเนื่อง/ก้าวหน้า/สำเร็จ

CDS 2133 มีแผนการจัดสวัสดิการเพื่อสมาชิก/ชุมชน และสามารถดำเนินการตาม
แผนได้อย่างน้อย ๓ เรื่อง

CDS 2200 ด้านบริหารคน มี ๓ องค์ประกอบ ดังนี้

CDS 2210 กรรมการ ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 2211 คณะกรรมการต้องมาจากการเลือกตั้งของสมาชิก และ/หรือแต่งตั้งตาม

ระเบียบฯ

CDS 2212 การทำงานตามบทบาทหน้าที่ (ทั้งคณะ)

CDS 2213 แผนปฏิบัติการของคณะกรรมการ

CDS 2220 สมาชิก ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 2221 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม

CDS 2222 ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบกลุ่ม

CDS 2223 กลุ่มมีสมาชิกเพิ่มขึ้น

CDS 2230 คนในชุมชน ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 2231 คนในชุมชนรู้ว่ามียุทธศาสตร์ และให้การยอมรับ

CDS 2232 คนในชุมชนสนับสนุนกลุ่ม (ร่วมเป็นสมาชิก/เข้าเป็นสมาชิก)

CDS 2233 มีการแลกเปลี่ยน รับฟังข้อคิดเห็นคนในชุมชน นำมาปรับปรุงการทำงาน

CDS 2300 ด้านบริหารผลประโยชน์ มี ๓ องค์ประกอบ ดังนี้

CDS 2310 ผลประโยชน์ต่อสมาชิก ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 2311 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และระเบียบฯ

CDS 2312 การจัดสรรทั่วถึง / เป็นธรรม / หลากหลายรูปแบบ

CDS 2313 ถูกต้องตามระเบียบ (พัฒนาสมาชิก / การเรียนรู้ / เพิ่มศักยภาพ)

CDS 2320 ประโยชน์ต่อกลุ่ม ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 2321 มีการดำเนินการของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ

CDS 2322 มีการประกันความเสี่ยง

CDS 2323 พัฒนาขีดความสามารถของกรรมการและ สมาชิก

CDS 2330 ผลประโยชน์ต่อชุมชน ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 2331 กิจกรรมดูแลคนในชุมชน (ผู้ด้อยโอกาส)

CDS 2332 กิจกรรมสาธารณประโยชน์ (กิจกรรมชุมชน/โครงสร้างสาธารณะ)

CDS 2333 ดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเภทที่ ๓ มาตรฐานเครือข่ายองค์กรชุมชน CDS 3000

มาตรฐานเครือข่ายองค์กรชุมชนตามระบบมาตรฐานงานการพัฒนาชุมชน แบ่งได้เป็น ๓ ด้าน ซึ่งแต่ละด้านจะมีองค์ประกอบ ๓ องค์ประกอบ แตกต่างกันไป ดังนี้

CDS 3100 ด้านบริหารจัดการงานเครือข่าย มี ๓ องค์ประกอบ ดังนี้

CDS 3110 มีกรรมการที่สอดคล้อง เหมาะสม เข้มแข็ง ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 3111 มีกรรมการครอบคลุมทุกกลุ่มองค์กรสมาชิก

CDS 3112 มีการกำหนดบทบาท แบ่งหน้าที่และปฏิบัติตามหน้าที่

CDS 3120 มีกฎระเบียบที่สอดคล้อง และเป็นที่ยอมรับ ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 3121 มีกฎระเบียบที่เป็นลายลักษณ์อักษร เกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก มีการปรับปรุงแก้ไข และประกาศให้รับรู้โดยทั่วกัน

CDS 3130 มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องเหมาะสมเป็นรูปธรรม ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 3131 มีแผนงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร

CDS 3132 มีแผนงาน/โครงการ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเครือข่ายฯ เกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก

CDS 3200 ด้านบริหารจัดการสมาชิก มี ๓ องค์ประกอบ ดังนี้

CDS 3210 มีสมาชิกร่วมกำหนดแผนงาน / โครงการ ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 3211 สมาชิก มีส่วนร่วมกำหนด แผนงาน/โครงการ ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของ
จำนวนสมาชิก

CDS 3220 สมาชิกเข้าประชุมสม่ำเสมอ ดูจากตัวบ่งชี้

CDS 3221 มีการประชุมเครือข่าย ไม่น้อยกว่าปีละ ๒ ครั้ง และจำนวนสมาชิกที่มีอยู่
เข้าประชุมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐

CDS 3230 มีการพัฒนาคุณภาพ/ศักยภาพสมาชิก/กรรมการ ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 3231 มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของสมาชิก/กรรมการไม่น้อยกว่าปีละ ๒ ครั้ง

CDS 3300 ด้านบริหารจัดการผลประโยชน์ มี ๓ องค์ประกอบ ดังนี้

CDS 3310 ผลประโยชน์ต้องสอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของสมาชิก ดูจาก
ตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 3311 ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของผลประโยชน์ (ถ้ามี) ที่นำไปจัดกิจกรรมที่
แก้ไขปัญหา หรือตอบสนองความต้องการของสมาชิก

CDS 3320 มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างเครือข่ายและองค์กรสมาชิก ดูจาก
ตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 3321 จำนวนกิจกรรม ไม่น้อยกว่า ๓ กิจกรรม ที่สมาชิกร่วมมือกันทำงาน หรือ
สนับสนุนช่วยเหลือกัน

CDS 3330 มีการเชื่อมโยงการทำงานกับองค์กรภายนอก ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 3331 จำนวนกิจกรรม ไม่น้อยกว่า ๒ กิจกรรมที่เครือข่ายมีความร่วมมือ/มีการ
จัดกิจกรรมร่วมกับภาคีองค์กรภายนอก

ประเภทที่ ๔ มาตรฐานชุมชน CDS 4000

มาตรฐานชุมชนตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน แบ่งได้เป็น ๓ ด้าน ซึ่งแต่ละด้านจะมี
องค์ประกอบ ๓ องค์ประกอบ แตกต่างกันไป ดังนี้

CDS 4100 ด้านเศรษฐกิจ มี ๓ องค์ประกอบ ดังนี้

CDS 4110 ส่งเสริมอาชีพเพื่อยกระดับรายได้ครัวเรือน ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 4111 ร้อยละ ๗๐ ของครัวเรือนในชุมชน มีการยกระดับรายได้ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.

CDS 4120 มีกลุ่ม/องค์กรด้านเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็ง ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 4121 มีกลุ่ม / องค์กรด้านเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็ง อย่างน้อย ๓ กลุ่มขึ้นไป

CDS 4130 ประชาชนในหมู่บ้านนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 4131 ประชาชนในหมู่บ้าน นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (๖x๒) มาใช้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ของครัวเรือนที่อาศัยอยู่จริง

CDS 4200 ด้านสังคม มี ๓ องค์ประกอบ ดังนี้

CDS 4210 การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ จปฐ. ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 4211 การพัฒนาคุณภาพชีวิต ผ่านตามเกณฑ์ จปฐ. อย่างน้อย ๒๕ ข้อ

CDS 4220 กิจกรรมส่งเสริมด้านศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 4221 มีกิจกรรมส่งเสริมด้านศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม ไม่น้อยกว่า ๓ กิจกรรม

CDS 4230 การจัดสวัสดิการชุมชน ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 4231 มีการจัดสวัสดิการชุมชนไม่น้อยกว่า ๓ ด้าน

CDS 4300 ด้านการบริหารจัดการ มี ๓ องค์ประกอบ ดังนี้

CDS 4310 การบริหารจัดการชุมชน ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 4311 มีแผนชุมชนและนำไปใช้ปฏิบัติจริงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐

CDS 4320 การจัดการความรู้ ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 4321 มีการจัดการความรู้ และมีศูนย์เรียนรู้ชุมชน

CDS 4330 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม ดูจากตัวบ่งชี้ ได้แก่

CDS 4331 มีกิจกรรมด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม ไม่น้อยกว่า ๓ กิจกรรม

ทั้งนี้ เราสามารถศึกษาค้นคว้ารายละเอียดประเด็นเนื้อหาในตัวบ่งชี้เพิ่มเติม ได้จาก คู่มือ/แนวทาง การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้วยระบบมาตรฐานงานชุมชน (มชช.) หรือคู่มือแนวทางการพัฒนาระบบมาตรฐานงานชุมชน (มชช.) สู่ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน

กระบวนการดำเนินงานตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน ของกลุ่มเป้าหมายทั้ง ๔ ประเภท

หลักการหรือหัวใจสำคัญของการปรับปรุงพัฒนาให้เป็นระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน คือ การเป็นมาตรวัด ที่มีคุณลักษณะและเกณฑ์กลางที่ตรงกันทั่วทุกจังหวัดของประเทศไทย กลุ่มเป้าหมายทั้ง ๔ ประเภท จึงสามารถที่จะเลือกใช้เครื่องมือต่างๆ ที่มีใช้อยู่ทั้งจากกรมการพัฒนาชุมชน หรือหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน ในการปรับปรุงพัฒนาตนเอง ควบคู่ไปกับกระบวนการพัฒนาด้านตนเองตามขั้นตอนของระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชนได้ ทั้งนี้ การจะเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของกลุ่มเป้าหมาย ให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ด้วยการเรียนรู้ตนเอง กำหนดทิศทาง แสวงหาแนวทางและดำเนินงานพัฒนาด้วยตนเองนั้น มีกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

มาตรฐานผู้นำชุมชน

ผู้นำชุมชนที่มีความพร้อม และสนใจสมัครเข้าสู่ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน จะต้องดำเนินการ ดังนี้

๑. ประเมินสถานภาพเบื้องต้น หลังจากผู้นำชุมชนทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชนแล้ว ยื่นใบสมัครต่อคณะกรรมการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนจังหวัด ผ่านสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ จากนั้น ผู้นำชุมชนร่วมกับทีมพี่เลี้ยง เที่ยบเคียงคุณลักษณะตนเอง ตามคุณลักษณะของผู้นำชุมชนที่มีมาตรฐาน ซึ่งมี ๓ ด้าน ๙ องค์ประกอบ ๒๔ ตัวบ่งชี้ คือ

ด้านบริหารตนเอง มี ๓ องค์ประกอบ

๑) บุคลิกภาพ มี ๓ ตัวบ่งชี้

- แต่งกายเหมาะสมกับสถานที่ โอกาส และกาลเทศะ
 - มีทักษะในการพูด ใช้คำพูดเหมาะสม ในแต่ละโอกาส สามารถสื่อสารให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่าย
 - สามารถปรับตัวได้เหมาะสมกับสถานการณ์ มีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ดี
- วางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ

๒) พัฒนาความรู้ความสามารถ มี ๓ ตัวบ่งชี้

- ใฝ่หาความรู้อย่างสม่ำเสมอ สามารถปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
- มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น
- มีการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน

๓) คุณธรรม/จริยธรรม/ศีลธรรม มี ๓ ตัวบ่งชี้

- ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา ศีลธรรม จารีตประเพณี สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีได้
- ปฏิบัติภารกิจทางศาสนา กฎหมาย ค่านิยมของไทย เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้
- ให้เกียรติและยกย่องบุคคลอื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้

ด้านบริหารงาน มี ๓ องค์ประกอบ

๑) แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม มี ๒ ตัวบ่งชี้

- มีข้อมูล/วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางแผน และมีแผนปฏิบัติงานของตนเอง
- มีส่วนร่วมในกระบวนการแผนชุมชน โดยมีแผนงานโครงการและกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาในชุมชน

๒) การปฏิบัติ/กิจกรรม/โครงการตามแผนที่ประสบความสำเร็จ มี ๒ ตัวบ่งชี้

- มีกิจกรรม/โครงการที่ปฏิบัติตามแผนงานที่ดำเนินการสำเร็จเป็นรูปธรรมอย่างน้อย ๓ โครงการ/กิจกรรม
- ตนเองและชุมชนได้รับประโยชน์

๓) การบริหารทีมงานที่มีคุณภาพ มี ๓ ตัวบ่งชี้

- สามารถกำหนดเป้าหมาย และมีความรับผิดชอบตามบทบาทภารกิจ
- มีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมตามบทบาทภารกิจ
- การพัฒนาทีมงาน และแบ่งหน้าที่งานชัดเจน เป็นที่ยอมรับของทีมงาน และกล้าตัดสินใจในการประสานงาน

ด้านบริหารสังคม มี ๓ องค์ประกอบ

๑) มนุษย์สัมพันธ์ มี ๒ ตัวบ่งชี้

- การปรับตัวเข้าสังคมและสถานการณ์ได้เหมาะสม
- มีความเอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ เกื้อกูลต่อบุคคลอื่น และ เป็นที่ยอมรับจากสังคม

๒) การประสานงานที่ดี มี ๓ ตัวบ่งชี้

- มีบุคลิกภาพอ่อนน้อมถ่อมตนกับทุกเพศทุกวัย
- สามารถสื่อสารกับผู้อื่นชัดเจน
- ได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ

๓) ความเป็นประชาธิปไตย มี ๓ ตัวบ่งชี้

- มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ให้เกียรติ เคารพสิทธิ์ของผู้อื่น
- มีความโปร่งใสยุติธรรม ตรวจสอบได้

เพื่อค้นหาคุณลักษณะที่ผู้นำชุมชนดำเนินการเป็นวิถีชีวิต เป็นกิจวัตรประจำ สม่ำเสมออยู่ แล้ว และคุณลักษณะที่ผู้นำชุมชนยังพัฒนาไม่ได้ระดับมาตรฐานการพัฒนาชุมชนที่กำหนดไว้ จะต้องดำเนินการพัฒนาตนเองต่อไป

๒. จัดทำแผนพัฒนาตนเอง ผู้นำชุมชนร่วมกับทีมพี่เลี้ยง ที่ทำหน้าที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือ การดำเนินงานตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน นำคุณลักษณะ ด้าน องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ต่างๆ มาวางแผนการพัฒนาตนเอง (ประกอบด้วย แผนการรักษาสุขภาพในตัวบ่งชี้ที่มีมาตรฐานแล้ว และแผนการพัฒนาตนเองในตัวบ่งชี้ต่างๆ ที่ยังไม่ได้มาตรฐานจะต้องดำเนินการพัฒนา) โดยกำหนดรูปแบบวิธีการพัฒนา (เป็นการหาแนวทาง/กิจกรรมการพัฒนาตนเอง มีทั้งการดำเนินการด้วยตนเอง และส่วนที่ขอความร่วมมือ และรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีอื่นๆ) การเขียนเอกสารรายงานผล การจัดเก็บหลักฐานฯ และการประเมินความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเอง ตามระยะเวลาที่มีอยู่ อย่างละเอียด เพื่อให้มีคุณลักษณะที่พร้อมจะให้คณะอนุกรรมการตรวจประเมินรับรอง อยู่ในระดับมาตรฐานหรือเหนือกว่ามาตรฐานที่กำหนดเป็นเกณฑ์เดียวกันทั่วประเทศ ซึ่งทีมพี่เลี้ยงจำเป็นที่จะต้องให้ข้อมูลแหล่งที่มาขององค์ความรู้ในการพัฒนาตนเองที่กว้างขวางครอบคลุม ถ้าแผนดี การไปถึงเป้าหมายย่อมมีประสิทธิภาพตามเวลาที่กำหนด

๓. ลงมือพัฒนาตนเอง ผู้นำชุมชนดำเนินการพัฒนาตนเองตามแผนการพัฒนาตนเองที่จัดทำไว้ โดยมีทีมพี่เลี้ยงคอยส่งเสริมสนับสนุน ให้คำปรึกษาแนะนำ ซึ่งผู้นำชุมชนสามารถที่จะพัฒนาตนเอง

ฝึกทักษะ เพิ่มความรู้ได้ ด้วยการเข้ารับการฝึกอบรม เข้าร่วมการประชุมสัมมนา เวทีประชาคม ที่มีการจัดดำเนินการขึ้น โดยหน่วยงานต่างๆ ทั้งในชุมชน นอกชุมชน นอกจากนี้ ยังสามารถอ่านหนังสือจุลสารวารสารความรู้ทางวิชาการ เทคนิคต่างๆ ดูหนังสือสารคดี ภาพยนตร์ แต่จะต้องมีการสรุปเนื้อหาองค์ความรู้ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือดูหนัง ว่าได้อะไร แล้วนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานภารกิจหน้าที่ในชุมชน โดยทำซ้ำๆ บ่อยๆ ให้เกิดความเคยชิน การพูดคุยแลกเปลี่ยนซักถามในเวทีสนทนา เสวนา สนทนากับปราชญ์ ผู้รู้ การศึกษาดูงาน แหล่งเรียนรู้ แล้วนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานภารกิจหน้าที่ในชุมชน โดยทำซ้ำๆ บ่อยๆ ให้เกิดความเคยชิน ทีมพี่เลี้ยงจะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพาผู้นำชุมชนไปเรียนรู้งานในทุกที่ทุกกิจกรรมตามที่ผู้นำชุมชนร้องขอ และคอยกระตุ้นเมื่อหลงลืม ให้กำลังใจเมื่อท้อแท้ ปลุกเร้าให้มุ่งมั่น เพื่อนำไปสู่การปรับใช้ฝึกฝนพัฒนาตน และพัฒนาการทำงานของตนเอง

๔. การเขียนเอกสารรายงาน เมื่อผู้นำชุมชนได้เริ่มลงมือปฏิบัติตามแผนการพัฒนาตนเอง ที่จัดทำไว้แล้ว ทีมพี่เลี้ยงควรชี้แนะให้ผู้นำชุมชนจดไว้ และเขียนเป็นเอกสารรายงานผลในการพัฒนาตนเอง เป็นระยะๆ อย่าปล่อยให้ใช้วิธีจำ เพื่อรอไว้เขียนในตอนสุดท้ายก่อนรับการตรวจประเมินรับรอง (จดดีกว่าจำ) โดยทีมพี่เลี้ยง อาจช่วยลงนามเป็นสักขีพยาน ในแต่ละกิจกรรมหรือช่วงเวลาของการพัฒนาตนเองตามแผนที่ผู้นำชุมชนได้วางไว้

๕. การจัดเก็บหลักฐาน โดยผู้นำชุมชนควรทำควบคู่ไปกับการเขียนเอกสารรายงาน และการลงมือพัฒนาตนเอง ในทุกกิจกรรม ทุกสถานที่ ทุกระยะ กับทุกภาคีการพัฒนา และทุกช่วงเวลาการประเมินตนเอง ผู้นำชุมชนต้องฝึกฝนให้เป็นคนละเอียด รอบคอบ มีสมาธิกับการพัฒนาตนเอง ยิ่งตัวบ่งชี้ที่เป็นเชิงนามธรรม จะต้องเก็บหลักฐานทุกอย่าง (โดยเฉพาะภาพถ่าย) เพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรม อย่าปล่อยให้ผ่านไป เพราะมีหลายกิจกรรมที่เราไม่สามารถย้อนกลับไปเก็บเอกสารหลักฐานในอดีตได้อีก

๖. การประเมินความก้าวหน้า ในการพัฒนาตนเอง ตามระยะเวลาที่กำหนด ผู้นำชุมชนไม่ควรวางใจที่จะรอคอยเอาไว้จนถึงช่วงเวลารับการตรวจประเมินรับรองจากคณะกรรมการฯ แต่ควรจะร่วมกับทีมพี่เลี้ยง และ/หรือขอความร่วมมือกับกลุ่มคนในชุมชน/นอกชุมชน ที่มีโอกาสได้สัมผัส ร่วมงานกับผู้นำชุมชน ทั้งที่มีลักษณะเป็นผู้ตาม บุคคลในระดับเดียวกัน และกลุ่มบุคคลผู้มีความรู้สูงกว่าตน ได้ช่วยเป็นกระจกสะท้อน ภาพที่สะท้อนจะช่วยชี้ให้เห็นว่าสถานภาพปัจจุบันของผู้นำชุมชนอยู่ในระดับใด การมองอย่างรอบด้าน/หลายมุม ย่อมดีกว่ามองด้านเดียว และผลการประเมินความก้าวหน้า ยังช่วยเป็นเอกสารหลักฐานยืนยันการพัฒนาตนเองได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งการประเมินความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเองของผู้นำชุมชน เป็นช่วงๆ เช่น ทุกเดือน ทุก ๒ เดือน หรือช่วงตรงกลางระหว่างการพัฒนา จะช่วยให้การดำเนินงานกระชับ เดินไปถูกทาง ตรงตามแผนที่วางไว้ และผ่านการตรวจประเมินรับรองจากคณะกรรมการฯ ได้อย่างแน่นอน

๗. การตรวจประเมินรับรองมาตรฐาน ก่อนถึงกำหนดเวลาการตรวจประเมินเพื่อรับรองมาตรฐาน ผู้นำชุมชนร่วมกับทีมพี่เลี้ยง ควรตรวจเช็คคู่มือเอกสารรายงานผลการพัฒนาตนเอง หลักฐานเอกสารต่างๆ ที่เก็บรวบรวมไว้ก่อน หากถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ จึงนำเสนอให้คณะกรรมการฯ พิจารณา สรุปให้เห็นชอบต่อคณะกรรมการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนจังหวัด ซึ่งจะใช้วิธีพิจารณาตามคุณลักษณะ ด้าน องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ ว่า ผ่าน – ไม่ผ่าน

ผ่าน $\Longrightarrow$ ทำได้ตามตัวบ่งชี้ที่กำหนด ครบทุกตัว

ไม่ผ่าน $\Longrightarrow$ ทำได้ต่ำกว่าตัวบ่งชี้ที่กำหนด หรือทำได้ไม่ครบทุกตัว

๘. การรับรองมาตรฐาน เมื่อคณะกรรมการฯ พิจารณาตามคุณลักษณะ ด้าน องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ และเสนอเอกสารรายงาน พร้อมหลักฐานต่างๆ รวมทั้งลงนามให้ความเห็นว่า ผ่าน – ไม่ผ่าน ต่อคณะกรรมการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนจังหวัดแล้ว ผู้นำชุมชน อาจได้รับเชิญไปชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมต่อคณะกรรมการรับรองฯ ก็ได้ หรือคณะกรรมการรับรองฯ อาจจะพิจารณาจากเอกสารรายงาน พร้อมหลักฐานต่างๆ รวมทั้ง สรุปความเห็นของคณะกรรมการฯ ว่า ผ่าน – ไม่ผ่าน แล้วมีมติรับรองเพื่อประกาศรับรองมาตรฐานของผู้นำชุมชน และได้รับใบประกาศเกียรติคุณ พร้อมสิทธิประโยชน์ต่างๆ

๙. การถอดบทเรียน เมื่อได้รับการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนแล้ว ก็ไม่ได้หมายความว่าจะเป็นจุดสิ้นสุดของการพัฒนาตนเอง กระบวนการเรียนรู้ด้วยระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชนนี้ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ตลอดชีวิต อย่างไรก็ตามการถอดบทเรียน สกัดองค์ความรู้ ปัจจัยสำเร็จในการพัฒนาตนเองของผู้นำชุมชน ปัญหาอุปสรรคที่เข้ามาระหว่างการพัฒนา จะเป็นตัวช่วยให้ผู้นำชุมชนรักษามาตรฐานของตนเองและปรับปรุงพัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีขีดความสามารถสูงขึ้น สามารถบริหารจัดการตน ชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล สร้างชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

มาตรฐานกลุ่ม/องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และชุมชน

ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชนมีกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาตนเองสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่ม/องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และชุมชน จะมีข้อแตกต่างจากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้นำชุมชนบางประการ โดยเริ่มจากการที่ทีมนำการพัฒนาของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย และทีมพี่เลี้ยง ร่วมกันดำเนินการ ดังนี้

๑. วิเคราะห์/ประเมินสถานภาพของตนเอง หลังจากทีมนำการพัฒนาของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชนแล้ว ยื่นใบสมัครต่อคณะกรรมการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนจังหวัด ผ่านสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ จากนั้น ใช้ข้อมูลที่มีอยู่หรือค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม เช่น ประวัติความเป็นมา/โครงสร้าง/รูปแบบการบริหารจัดการ/สถานภาพทางเศรษฐกิจ/สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของกลุ่ม/องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน หรือชุมชน

เพื่อให้เห็นว่า มีสภาพปัญหาหรือมีจุดอ่อน จุดแข็งในด้านใดบ้าง เทียบเคียงกับคุณลักษณะตนเอง ตามคุณลักษณะของ

ประเภทกลุ่ม/องค์กรชุมชน ที่มีมาตรฐาน ซึ่งมี ๓ ด้าน ๙ องค์ประกอบ ๒๗ ตัวบ่งชี้ คือ

ด้านบริหารงาน มี ๓ องค์ประกอบ

๑) กองทุน มี ๓ ตัวบ่งชี้

- สมาชิกมีส่วนร่วมไม่น้อยกว่า ๗๐ %
- การบริหารเงินทุนจัดสรรได้ชัดเจน อย่างมีระบบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และยึดหลักธรรมาภิบาล
- การควบคุมงานอย่างมีระบบ

๒) กฎระเบียบ มี ๓ ตัวบ่งชี้

- ที่มา สมาชิกมีส่วนร่วม และเป็นลายลักษณ์อักษร
- องค์ประกอบครอบคลุม ทันสมัย เป็นปัจจุบัน
- มีการประกาศใช้และนำไปปฏิบัติอย่างถูกต้อง

๓) กิจกรรมของกลุ่ม มี ๓ ตัวบ่งชี้

- สอดคล้องกับวัตถุประสงค์กลุ่ม/ไม่ผิดกฎหมาย และกฎระเบียบของกลุ่มและศีลธรรมอันดี
- กิจกรรมทำต่อเนื่อง/ก้าวหน้า/สำเร็จ
- มีแผนการจัดสวัสดิการเพื่อสมาชิก/ชุมชน และสามารถดำเนินการตามแผนได้อย่างน้อย ๓ เรื่อง

ด้านบริหารคน มี ๓ องค์ประกอบ

๑) กรรมการ มี ๓ ตัวบ่งชี้

- คณะกรรมการต้องมาจากการเลือกตั้งของสมาชิก และ/หรือแต่งตั้งตามระเบียบฯ
- การทำงานตามบทบาทหน้าที่ (ทั้งคณะ)
- แผนปฏิบัติการของคณะกรรมการ

๒) สมาชิก มี ๓ ตัวบ่งชี้

- การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม
- ปฏิบัติตามกฎหมายของกลุ่ม
- กลุ่มมีสมาชิกเพิ่มขึ้น

๓) คนในชุมชน มี ๓ ตัวบ่งชี้

- คนในชุมชนรู้ว่ามียุทธศาสตร์ และให้การยอมรับ
- คนในชุมชนสนับสนุนกลุ่ม (ร่วมเป็นสมาชิก/เข้าเป็นสมาชิก)
- มีการแลกเปลี่ยน รับฟังข้อคิดเห็นคนในชุมชน นำมาปรับปรุงการทำงาน

ด้านบริหารผลประโยชน์ มี ๓ องค์ประกอบ

๑) ผลประโยชน์ต่อสมาชิก มี ๓ ตัวบ่งชี้

- สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และระเบียบฯ
- การจัดสรรทั่วถึง / เป็นธรรม / หลากหลายรูปแบบ
- ถูกต้องตามระเบียบ (พัฒนาสมาชิก / การเรียนรู้ / เพิ่มศักยภาพ)

๒) ประโยชน์ต่อกลุ่ม มี ๓ ตัวบ่งชี้

- มีการดำเนินการของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ
- มีการประกันความเสี่ยง
- พัฒนาขีดความสามารถของกรรมการและ สมาชิก

๓) ผลประโยชน์ต่อชุมชน มี ๓ ตัวบ่งชี้

- กิจกรรมดูแลคนในชุมชน (ผู้ด้อยโอกาส)
- กิจกรรมสาธารณประโยชน์ (กิจกรรมชุมชน/โครงสร้างสาธารณะ)
- ดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเภทเครือข่ายองค์กรชุมชน ที่มีมาตรฐาน ซึ่งมี ๓ ด้าน ๙ องค์ประกอบ ๑๒ ตัวบ่งชี้ คือ

ด้านการจัดการงานเครือข่าย มี ๓ องค์ประกอบ

๑) มีกรรมการที่สอดคล้อง เหมาะสม เข้มแข็ง มี ๒ ตัวบ่งชี้

- มีกรรมการครอบคลุมทุกกลุ่มองค์กรสมาชิก
- มีการกำหนดบทบาท แบ่งหน้าที่และปฏิบัติตามหน้าที่

๒) มีกฎระเบียบที่สอดคล้อง และเป็นที่ยอมรับ มี ๒ ตัวบ่งชี้

- มีกฎระเบียบที่เป็นลายลักษณ์อักษร เกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก
- มีการปรับปรุงแก้ไข และประกาศให้รับรู้โดยทั่วกัน

๓) มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องเหมาะสมเป็นรูปธรรม มี ๒ ตัวบ่งชี้

- มีแผนงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร
- มีแผนงาน/โครงการ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเครือข่ายฯ เกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก

ด้านการจัดการสมาชิก มี ๓ องค์ประกอบ

๑) มีสมาชิกร่วมกำหนดแผนงาน/โครงการ มี ๑ ตัวบ่งชี้

- สมาชิก มีส่วนร่วมกำหนด แผนงาน/โครงการ ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก

๒) สมาชิกเข้าประชุมสม่ำเสมอ มี ๑ ตัวบ่งชี้

- มีการประชุมเครือข่าย ไม่น้อยกว่าปีละ ๒ ครั้ง และจำนวนสมาชิกที่มีอยู่เข้าประชุมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐

๓) มีการพัฒนาคุณภาพ/ศักยภาพสมาชิก/กรรมการ มี ๑ ตัวบ่งชี้

- มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของสมาชิก/กรรมการไม่น้อยกว่าปีละ ๒ ครั้ง
- ด้านการบริหารจัดการผลประโยชน์** มี ๓ องค์ประกอบ ดังนี้
- ๑) ผลประโยชน์ต้องสอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของสมาชิก มี ๑ ตัวบ่งชี้
 - ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของผลประโยชน์ (ถ้ามี) ที่นำไปจัดกิจกรรมที่แก้ไขปัญหา หรือตอบสนองความต้องการของสมาชิก
 - ๒) มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างเครือข่ายและองค์กรสมาชิก มี ๑ ตัวบ่งชี้
 - จำนวนกิจกรรม ไม่น้อยกว่า ๓ กิจกรรม ที่สมาชิกร่วมมือกันทำงาน หรือสนับสนุนช่วยเหลือกัน
 - ๓) มีการเชื่อมโยงการทำงานกับองค์กรภายนอก มี ๑ ตัวบ่งชี้
 - จำนวนกิจกรรม ไม่น้อยกว่า ๒ กิจกรรมที่เครือข่ายมีความร่วมมือ/มีการจัดกิจกรรมร่วมกับภาคีองค์กรภายนอก

ประเภทชุมชน ที่มีมาตรฐาน ซึ่งมี ๓ ด้าน ๙ องค์ประกอบ ๙ ตัวบ่งชี้ คือ

ด้านเศรษฐกิจ มี ๓ องค์ประกอบ

- ๑) ส่งเสริมอาชีพเพื่อยกระดับรายได้ครัวเรือน มี ๑ ตัวบ่งชี้
 - ร้อยละ ๗๐ ของครัวเรือนในชุมชน มีการยกระดับรายได้ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.
- ๒) มีกลุ่ม/องค์กรด้านเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็ง มี ๑ ตัวบ่งชี้
 - มีกลุ่ม / องค์กรด้านเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็ง อย่างน้อย ๓ กลุ่มขึ้นไป
- ๓) ประชาชนในหมู่บ้านนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ มี ๑ ตัวบ่งชี้
 - ประชาชนในหมู่บ้าน นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (๖x๒) มาใช้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ของครัวเรือนที่อาศัยอยู่จริง

ด้านสังคม มี ๓ องค์ประกอบ

- ๑) การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ จปฐ. มี ๑ ตัวบ่งชี้
 - การพัฒนาคุณภาพชีวิต ผ่านตามเกณฑ์ จปฐ. อย่างน้อย ๒๕ ข้อ
- ๒) กิจกรรมส่งเสริมด้านศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม มี ๑ ตัวบ่งชี้
 - มีกิจกรรมส่งเสริมด้านศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม ไม่น้อยกว่า ๓ กิจกรรม
- ๓) การจัดสวัสดิการชุมชน มี ๑ ตัวบ่งชี้
 - มีการจัดสวัสดิการชุมชนไม่น้อยกว่า ๓ ด้าน

ด้านการบริหารจัดการ มี ๓ องค์ประกอบ

- ๑) การบริหารจัดการชุมชน มี ๑ ตัวบ่งชี้
 - มีแผนชุมชนและนำไปใช้ปฏิบัติจริงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐
- ๒) การจัดการความรู้ มี ๑ ตัวบ่งชี้
 - มีการจัดการความรู้ และมีศูนย์เรียนรู้ชุมชน
- ๓) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม มี ๑ ตัวบ่งชี้

- มีกิจกรรมด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม ไม่น้อยกว่า ๓ กิจกรรม

เพื่อค้นหาคุณลักษณะที่กลุ่มเป้าหมายดำเนินการได้อย่างดี เป็นประจำอยู่แล้วในปัจจุบัน และคุณลักษณะที่กลุ่มเป้าหมายยังพัฒนาไม่ได้ระดับมาตรฐานการพัฒนาชุมชนที่กำหนดไว้ จะต้องดำเนินการพัฒนาตนเองในช่วงต่อไป

๒. จัดทำแผนพัฒนาตนเอง ทีมนำการพัฒนาของแต่ละกลุ่มเป้าหมายร่วมกับทีมพี่เลี้ยง ที่ทำหน้าที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือการดำเนินงานตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน นำคุณลักษณะ ด้านองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ต่างๆ มาวางแผนการพัฒนาตนเอง (ประกอบด้วย แผนการรักษาสถานภาพในตัวเองที่มีมาตรฐานแล้ว และแผนการพัฒนาตนเองในตัวเองที่ยังไม่ได้มาตรฐานจะต้องดำเนินการพัฒนา) โดยกำหนดรูปแบบวิธีการพัฒนา (เป็นการหาแนวทาง/กิจกรรมการพัฒนาตนเอง มีทั้งการดำเนินการด้วยตนเอง และส่วนที่ขอความร่วมมือและรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีอื่นๆ) การเขียนเอกสารรายงานผลการจัดเก็บหลักฐานฯ และการประเมินความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเอง ตามระยะเวลาที่มีอยู่ อย่างละเอียด เพื่อให้มีคุณลักษณะที่พร้อมจะให้คณะกรรมการตรวจประเมินรับรอง อยู่ในระดับมาตรฐานหรือเหนือกว่ามาตรฐานที่กำหนดเป็นเกณฑ์เดียวกันทั่วประเทศ อย่างไรก็ตาม ทีมนำการพัฒนาจะต้องมีการสื่อสารหาความเห็นพ้องต้องกันในกลุ่มสมาชิก เพราะการดำเนินงานเพื่อพัฒนาตนเองตามระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชนจะไม่สามารถดำเนินการได้ประสบผลสำเร็จ ถ้าสมาชิกไม่ยอมรับและมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง โดยทีมพี่เลี้ยงเองก็จำเป็นที่จะต้องให้ข้อมูลแหล่งที่มาขององค์ความรู้ในการพัฒนาตนเองที่กว้างขวางครอบคลุม ถ้าแผนดี การไปถึงเป้าหมายย่อมมีประสิทธิภาพตามเวลาที่กำหนด

๓. ลงมือพัฒนาตนเอง ทีมนำการพัฒนาของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ดำเนินการพัฒนาตนเองตามแผนการพัฒนาตนเองที่จัดทำไว้ โดยมีทีมพี่เลี้ยงคอยส่งเสริมสนับสนุน ให้คำปรึกษาแนะนำ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายสามารถที่จะพัฒนาตนเอง ฝึกทักษะ เพิ่มความรู้ได้ ด้วยการฝึกอบรม การประชุมสัมมนา เวทีประชาคม ที่จัดดำเนินการโดยทีมนำการพัฒนา หรือหน่วยงานต่างๆ ทั้งในชุมชน นอกชุมชน นอกจากนี้ ทีมนำพัฒนายังสามารถอ่านหนังสือจุลสารวารสารความรู้ทางวิชาการ เทคนิคต่างๆ ดูหนังสือสารคดี ภาพยนตร์ โดยสรุปเนื้อหาองค์ความรู้ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือดูหนัง นำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานภารกิจหน้าที่ในชุมชน โดยดำเนินการซ้ำๆ สม่ำเสมอ การพูดคุยแลกเปลี่ยนซักถามในเวทีสนทนา เสวนา สนทนากับปราชญ์ ผู้รู้ การศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ แล้วนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานตามภารกิจหน้าที่ ทีมพี่เลี้ยงจะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายให้ดำเนินการตามแนวทาง/กิจกรรมการพัฒนาตนเอง ทั้งที่ดำเนินการด้วยตนเอง และส่วนที่ขอความร่วมมือและรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีอื่นๆ และคอยกระตุ้นทีมนำการพัฒนาเมื่อหลงลืม ให้กำลังใจเมื่อท้อแท้ ปลุกเร้าให้มุ่งมั่น เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงตนเองและพัฒนาการบริหารจัดการตนเองของกลุ่มเป้าหมาย

๔. การเขียนเอกสารรายงาน เมื่อทีมนำการพัฒนาได้เริ่มลงมือดำเนินการตามแผนการพัฒนาดตนเองที่จัดทำไว้แล้ว ทีมพี่เลี้ยงควรชี้แนะให้ทีมนำการพัฒนาจดไว้ และเขียนเป็นเอกสารรายงานผลในการพัฒนาดตนเองเป็นระยะๆ อย่าปล่อยให้ใช้วิธีจำ เพื่อรอไว้เขียนในตอนสุดท้ายก่อนรับการตรวจประเมินรับรอง (จดดีกว่าจำ) โดยทีมพี่เลี้ยง อาจช่วยลงนามเป็นสักขีพยาน ในแต่ละกิจกรรมหรือช่วงเวลาของการพัฒนาดตนเองตามแผนที่ทีมนำการพัฒนาและกลุ่มเป้าหมายได้วางไว้

๕. การจัดเก็บหลักฐาน โดยทีมนำการพัฒนาควรทำควบคู่ไปกับการเขียนเอกสารรายงาน และการลงมือพัฒนาดตนเองของกลุ่มเป้าหมาย ในทุกกิจกรรม ทุกสถานที่ ทุกระยะ กับทุกภาคีการพัฒนา และทุกช่วงเวลาการประเมินตนเอง ทีมนำการพัฒนาต้องฝึกฝนให้มีความละเอียด รอบคอบ มีสมาธิกับการพัฒนาดกลุ่มเป้าหมายให้ได้มาตรฐาน ยิ่งตัวบ่งชี้ที่เป็นเชิงนามธรรม จะต้องเก็บหลักฐานทุกอย่าง (โดยเฉพาะภาพถ่าย) เพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรม อย่าปล่อยให้ผ่านไป เพราะมีหลายกิจกรรมที่เราไม่สามารถย้อนกลับไปได้ เก็บเอกสารหลักฐานในอดีตได้อีก

๖. การประเมินความก้าวหน้า ในการพัฒนาดตนเอง ตามระยะเวลาที่กำหนด ทีมนำการพัฒนาไม่ควรวางใจที่จะรอคอยเอาไว้จนถึงช่วงเวลารับการตรวจประเมินรับรองจากคณะอนุกรรมการฯ แต่ควรจะร่วมกับทีมพี่เลี้ยง และ/หรือขอความร่วมมือกับสมาชิก กลุ่มคนในชุมชน/นอกชุมชน ที่มีโอกาสได้สัมผัส ร่วมงานกับทีมนำการพัฒนาและกลุ่มเป้าหมาย ทั้งที่มีลักษณะเป็นผู้ตาม บุคคลในระดับเดียวกัน และกลุ่มบุคคลผู้มีหน้าที่องค์ความรู้สูงกว่าตน ได้ช่วยเป็นกระจกสะท้อน ภาพที่สะท้อนจะช่วยชี้ให้เห็นว่า สถานภาพปัจจุบันของกลุ่มเป้าหมายอยู่ในระดับใด การมองอย่างรอบด้าน/หลายมุม ย่อมดีกว่ามองด้านเดียว และผลการประเมินความก้าวหน้า ยังช่วยเป็นเอกสารหลักฐานยืนยันการพัฒนาดกลุ่มเป้าหมายได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งการประเมินความก้าวหน้าในการพัฒนาดตนเองของกลุ่มเป้าหมาย เป็นช่วงๆ เช่น ทุกเดือน ทุก ๒ เดือน หรือช่วงตรงกลางระหว่างการพัฒนา จะช่วยให้การดำเนินงานกระชับ เดินไปถูกทาง ตรงตามแผนที่วางไว้ และผ่านการตรวจประเมินรับรองจากคณะอนุกรรมการฯ ได้อย่างแน่นอน

๗. การตรวจประเมินรับรองมาตรฐาน ก่อนถึงกำหนดเวลาการตรวจประเมินเพื่อรับรองมาตรฐาน ทีมนำการพัฒนาของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ควรร่วมกับทีมพี่เลี้ยง ตรวจเช็คคู่มือเอกสารรายงานผลการพัฒนาดตนเองของกลุ่มเป้าหมาย หลักฐานเอกสารต่างๆ ที่เก็บรวบรวมไว้ก่อน หากถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ จึงนำเสนอให้คณะอนุกรรมการฯ พิจารณา สรุปให้เห็นชอบต่อคณะกรรมการรับรองมาตรฐานการพัฒนาดชุมชนจังหวัด ซึ่งจะใช้วิธีพิจารณาตามคุณลักษณะ ด้าน องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ ว่า ผ่าน – ไม่ผ่าน

ผ่าน	➡	ทำได้ตามตัวบ่งชี้ที่กำหนด ครบทุกตัวบ่งชี้
ไม่ผ่าน	➡	ทำได้ต่ำกว่าตัวบ่งชี้ที่กำหนด หรือทำได้ไม่ครบทุกตัวบ่งชี้

๘. การรับรองมาตรฐาน เมื่อคณะอนุกรรมการฯ พิจารณาตามคุณลักษณะ ด้าน องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ และเสนอเอกสารรายงาน พร้อมหลักฐานต่างๆ รวมทั้งลงนามให้ความเห็นว่าเป็น

- **ไม่ผ่าน** ต่อคณะกรรมการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนจังหวัดแล้ว ทีมนำการพัฒนาของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย อาจได้รับเชิญไปชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมต่อคณะกรรมการรับรองฯ ก็ได้ หรือคณะกรรมการรับรองฯ อาจจะพิจารณาจากเอกสารรายงาน พร้อมหลักฐานต่างๆ รวมทั้ง สรุปความเห็นของคณะอนุกรรมการฯ ว่า **ผ่าน - ไม่ผ่าน** แล้วมีมติรับรองเพื่อประกาศรับรองมาตรฐานของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย และได้รับใบประกาศเกียรติคุณ พร้อมสิทธิประโยชน์ต่างๆ

๙. การถอดบทเรียน เมื่อได้รับการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชนแล้ว ก็ไม่ได้หมายความว่าจะเป็นจุดสิ้นสุดของการพัฒนาตนเอง กระบวนการเรียนรู้ด้วยระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชนนี้ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ตลอดชีวิต อย่างไรก็ตามการถอดบทเรียน สกัดองค์ความรู้ ปักจ้ายสำเร็จในการพัฒนาตนเองของทีมนำการพัฒนาของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ปัญหาอุปสรรคที่เข้ามาระหว่างการพัฒนา จะเป็นตัวช่วยให้แต่ละกลุ่มเป้าหมาย รักษามาตรฐานของตนเองและปรับปรุงพัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีขีดความสามารถสูงขึ้น สามารถบริหารจัดการตน ชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล สร้างกลุ่มองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และชุมชนที่เข้มแข็งพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

สิทธิประโยชน์จากการได้รับรอง

๑. สามารถใช้ใบรับรองและเครื่องหมายการรับรองเป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดการยอมรับจากชุมชนสังคม/ภาคีการพัฒนา

๒. ได้รับความไว้วางใจในการสนับสนุนงบประมาณ ความรู้ทางวิชาการ สิทธิพิเศษในการเข้าถึงบริการ จากหน่วยงานภาคีทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน

๓. ได้สิทธิประโยชน์ในการมีคุณสมบัติเข้ารับการคัดเลือกกิจกรรมเครือข่ายพัฒนาชุมชนดีเด่น ประจำปี (ซึ่งผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจะได้รับโลรางวัล และเข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี)

๔. ได้รับการนำเสนอในฐานะข้อมูลผู้ผ่านมาตรฐาน สำหรับภาคีการพัฒนาทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ และประสานความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สนับสนุนช่วยเหลือ

เอกสารแบบฟอร์มต่างๆ

๑. แบบใบสมัครเข้าสู่ระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน
๒. แบบแผนการพัฒนาตนเอง
๓. แบบเอกสารรายงานผลการพัฒนาตนเอง
๔. แบบสรุปการตรวจประเมินการพัฒนาตนเอง
๕. แบบใบประกาศเกียรติคุณ ผู้ผ่านการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชน
๖. แบบรายงานข้อมูล ผู้ผ่านการรับรองมาตรฐานการพัฒนาชุมชน

การพัฒนาคุณภาพ/มาตรฐาน ในกิจกรรมและบริการอื่นๆ ของกรมฯ

๑. มาตรฐานผู้นำชุมชน
 - ระบบมาตรฐานงานชุมชน (มชช.)
๒. มาตรฐานกลุ่มองค์กรชุมชน
 - ระบบมาตรฐานงานชุมชน (มชช.)
 - มาตรฐานกลุ่มออมทรัพย์ฯ
 - มาตรฐานศูนย์เรียนรู้ชุมชน
๓. มาตรฐานเครือข่ายองค์กรชุมชน
 - ระบบมาตรฐานงานชุมชน (มชช.)
 - ระบบมาตรฐานงานชุมชน (มชช.)
 - ระดับการพัฒนา ศอช.ต.
๔. มาตรฐานชุมชน
 - ระบบมาตรฐานงานชุมชน (มชช.)

- หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ
๕. มาตรฐานอื่นๆ
- มาตรฐานแผนชุมชน
 - มาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP
 - แผนธุรกิจ OTOP
 - หลักสูตรฝึกอบรมต่างๆ

ภาคผนวก